

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobkyně: **A. Ch.**, narozená dne X.
bytem X.

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2023, č. j.: MPSV-2023/3832-911

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2023, č. j.: MPSV-2023/3832-911, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2023, č. j.: MPSV-2023/3832-911, jímž bylo podle ustanovení § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s.ř.“), zamítnuto žalobkynino odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 10. 10. 2022, č. j.: 135026/2022/AAB, kterým byla

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

podle ustanovení § 7 a § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „z.s.s.“), zamítnuta její žádost o příspěvek na péči.

II. Obsah žaloby

- Žalobkyně v žalobě namítala, že od podání její žádosti nebyla vyžádána zpráva od praktické lékařky. Žalobkyně nezvládá životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, což nemá být hodnoceno podle toho, zda žadatel vypadá na pohled zdravě. V období atak není vůbec schopná zvládat základní životní potřeby. Osobní aktivity nelze posuzovat podle věku, ale jen v závislosti na zdravotním stavu. Žalobkyně se již přes dva roky kvůli atakům nemůže stýkat se širší rodinou ani se svými přáteli, není schopna plánovat a uspořádat osobní aktivity, rovněž nedokáže stanovit a dodržovat denní program. Ohledně orientace žalobkyně poznamenala, že má obtíže při rozeznávání jiných lidí zrakem a že nedokáže přiměřeně reagovat v obvyklých situacích. Neprodělala X. s absolutním vyléčením bez následků, naopak jí byla diagnostikována X. Její oční vadu nelze odstranit ani s brýlovou korekcí, ani s čočkami. Žalobkyně trpí také sníženou citlivostí rukou od prstů do poloviny předloktí, potřebuje pomoc při sprchování a nesvede dřepy. Cítí se nesoběstačnou v potřebách mobility, péče o domácnost, tělesné hygieny, osobních aktivit a orientace.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobkyně

- Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když shrnul zjištění posudkového lékaře k orientaci, komunikaci, sebeobslužným činnostem v rámci potřeby stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny při možném použití pomůcek. Za neschopnost tělesné hygieny se nepovažuje preventivní přítomnost druhé osoby kvůli posílení jistoty a vyloučení rizika pádu. V případě osobních aktivit se považují za posudkově významné jen takové, které jsou obvyklé v porovnání s běžnou populací téhož věku. Jestliže žalobkyni postihují ataky, při nichž se snižuje její schopnost zvládat jednotlivé potřeby, potom, aby byly tyto stavy posudkově významné, by se muselo jednat o převažující stav. Nutnost pomoci u ataky se nedá pokládat za každodenní pomoc, bez níž by žalobkyně potřeby vůbec nezvládala. Poněvadž zdravotní dokumentace praktické lékařky žalobkyně byla popsána v prvostupňovém posudku, neměl žalovaný pochybnosti, že tvořila součást posudkového hodnocení. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.
- Dne 14. 6. 2023 bylo doručena replika žalobkyně, v níž se vyjádřila k X., potřebě přítomnosti druhé osoby při sprchování a nezvládání osobních aktivit. Za nepravdivé žalobkyně označila tvrzení o posudkové nevýznamnosti atak a soběstačnosti bez pomoci pečující osoby. Dotazníkový formulář od praktické lékařky nebyl vyžádán, a tudíž nemůže tvořit součást posudkového hodnocení. K replice byly připojeny lékařské zprávy od X., a X. týkající se X.
- Dne 16. 8. 2023 bylo doručeno další podání žalobkyně, v němž soudu navrhuje, aby jí byl přiznán příspěvek na péči ve 2. stupni, neboť z deseti posuzovaných bodů soběstačnosti jich pět nezvládá, když diagnóza X. jsou medicínské diagnózy uznávané WHO. K vyjádření byla přiložena lékařská zpráva popisující stav páteře žalobkyně.

IV. Obsah správního spisu

- Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 7. 6. 2022 podala žalobkyně u Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu žádost o přiznání příspěvku na péči.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

7. Dne 28. 6. 2022 bylo s žalobkyní provedeno sociální šetření v jejím bytě, podle kterého o žalobkyni pečují sousedka a praneteř. Žalobkyně trpěla X., má zhoršený sluch a bude si pořizovat naslouchátko, je orientována místem, časem a osobou, paměť má dobrou jen do vyčerpání v souvislosti s X. Tělesnou hygienu zvládá s pomocí pečující osoby, ve sprchovém koutu si sedne na sedačku a má tam i madla, v koupelně ji postihovaly kolapsové stavy, při mytí vlasů nezvládala zvednout ruce k ramenům, osušit si záda sama nezvládá kvůli dušnosti a narušení stability, denní hygienu včetně čištění zubů zvládá s oporou o umyvadlo. Kontakty s druhými lidmi dokáže navazovat bez problémů, nemohla plánovat osobní aktivity kvůli zdravotnímu stavu, aktivity obvyklé věku nezvládala kvůli nestabilitě, dušností a závratím, používá telefon k volání, SMS kvůli špatnému zraku nepíše, počítač používá s potížemi, úřední záležitosti si vyřizuje sama.
8. Následně byl vyžádán posudek Lékařské posudkové služby pro Prahu 3 Pražské správy sociálního zabezpečení (dále jen „prvostupňový posudek“), který zpracoval MUDr. P. K., Ph.D., dne 5. 8. 2022 pod zn. LPS/2022/1025-P3_CSSZ. Podkladem posudku byly zdravotní dokumentace ošetřujícího lékaře, nálezy odborných lékařů, jakož i závěry ze sociálního šetření. Posudkem bylo zjištěno, že žalobkyně trpí dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem v důsledku X. Podle posudku se v žalobkynině případě jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, přičemž nezvládá dvě základní životní potřeby (mobilitu a péči o domácnost). Žalobkyně tak podle prvostupňového posudku není osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby.
9. Na základě prvostupňového posudku vydal prvoinstanční orgán rozhodnutí ze dne 10. 10. 2022, č. j. 135026/2022/AAB, kterým byl zamítnut návrh žalobkyně na přiznání příspěvku na péči.
10. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, v němž namítala, že nezvládá další základní životní potřeby, k čemuž uvedla konkrétní tvrzení.
11. V rámci odvolacího řízení si žalovaný vyžádal posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky v Praze (dále jen „PK MPSV“); následně byl ve věci vydán posudek ze dne 13. 12. 2022, e. č. SZ/2022/2890-PH-6. Komise zasedla v žalobkynině nepřítomnosti ve složení předsedkyně komise, posudková lékařka MUDr. J. B., MUDr. M. B. s odborností interní lékařství a tajemnice Bc. et Bc. L. J., DiS. Komise vycházela z posudkového spisu LPS PSSZ Praha 3, ze spisu odvolacího orgánu, z lékařských nálezů z neurologie MUDr. B., MUDr. K. a MUDr. K. a ze sociálního šetření ze dne 28. 6. 2022.
12. Z výše uvedených podkladů PK MPSV zjistila, že X., příčina dušnosti nebyla verifikována lékařskými nálezy. X., avšak nezjistily se důvody pro nezvládání základních stravovacích, oblékacích a hygienických činností včetně celkové hygieny ve sprchovém koutu. Osobní aktivity žalobkyně byly přiměřené věku, žalobkyně však byla limitovaná při fyzicky náročných činnostech péče o domácnost (nakupování, úklid). Komise hodnotila zdravotní stav žalobkyně ve shodě s prvostupňovým posudkem.
13. PK MPSV konstatovala dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a na jeho základě (v souladu s prvoinstančním posudkem) nezvládnutí dvou základních životních potřeb (mobility a péče o domácnost). Námitky uvedené v odvolání byly dle komise spolu s doloženými lékařskými nálezy vyhodnoceny ve vztahu ke zjištěnému dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu s dopadem na sebeobslužné schopnosti žalobkyně. PK

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

MPSV tak uzavřela, že žalobkyně nebyla, a to ani ode dne 1. 6. 2022, osobou, jež se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby.

14. Žalobkyně využila svého práva vyjádřit se k hodnocení PK MPSV a dne 23. 12. 2022 žalovanému sdělila, že s hodnocením zdravotního stavu nesouhlasí. Rovněž uvedla konkrétní zdravotní obtíže a následně je podřadila základním životním potřebám, jež dle komise zvládá. Připojila také novou zprávu z neurologie, která byla předložena k vyjádření předsedkyni PK MPSV. Objektivní skutečnosti uvedené v předmětném nálezu však nebyly shledány důvodnými pro změnu závěru druhostupňového posudku.
15. Na základě posudku PK MPSV vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí ze dne 4. 1. 2023.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle ustanovení § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s.ř.s.“), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.
18. Podle ust. § 8 odst. 2 z.s.s. *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.*
19. Podle ust. § 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. *při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.*
20. Podle ust. § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“) *pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.*
21. Podle ust. písm. b) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce Orientace. *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, 2. mít přiměřené duševní kompetence, 3. orientovat se osobou, časem a místem, 4. orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, 5. orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

22. Podle ust. písm. f) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce *Tělesná hygiena. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.*
23. Podle ust. písm. i) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce *Osobní aktivity. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, 2. plánovat a uspořádat osobní aktivity, 3. styku se společenským prostředím, 4. stanovit si a dodržet denní program, 5. vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.*
24. K přezkumu rozhodnutí založených na zdravotním stavu je nezbytné uvést, že soud nemůže přezkoumávat odbornou stránku posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti, nemůže tak sám o sobě posoudit, zda žalobkyni náleží příspěvek na péči a zda splňovala podmínky pro zařazení do stupně závislosti I či do jiného stupně. Soud však dle zásady volného hodnocení důkazů hodnotí předmětný posudek jako každý jiný důkaz, a to z hlediska požadavků na přesvědčivost, úplnost a vypořádání se se všemi rozhodujícími skutečnostmi. K rozhodování ve věcech příspěvku na péči se opakovaně vyslovoval též Nejvyšší správní soud, jenž v právní větě k rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j.: 4 Ads 57/2009–53, uvedl: „*Posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v I. stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.*“
25. Městský soud v Praze v souvislosti s námitkami žalobkyně shledal, že posudek PK MPSV, který byl klíčovým podkladem napadeného rozhodnutí, shora uvedené požadavky nesplňuje, a to z následujících důvodů.
26. V posudku uvedené poznatky zjištěné z lékařských podkladů nejsou přiřazeny ke konkrétním aktivitám, jež musí být posuzovány při zkoumání zvládání základních životních potřeb. Závěry sociálního šetření nebyly rovněž kriticky zhodnoceny, naopak některá zjištění v rámci sociálního šetření neodpovídají zjištěním PK MPSV nebo jsou s nimi dokonce v rozporu. Konkrétně lze upozornit zejména na následující úkony, které žalobkyně dle sociálního šetření nezvládá. Žalobkyně je postižena X., má zhoršený sluch, sama je schopna jít pouze do známých míst. Ve sprchovém koutě a koupelně měla kolapsové stavy, při mytí vlasů nezvládala zvednout ruce k ramenům, nedokázala si osušit záda, byla přitom narušena její stabilita, měla dušnost. Nemohla plánovat osobní aktivity kvůli zdravotnímu stavu, aktivity obvyklé věku nezvládala kvůli nestabilitě, dušností a závratím. Bylo proto třeba, aby PK MPSV předestřené i další případné rozpory vysvětlila, což neučinila.
27. U posuzování zvládání konkrétních životních potřeb nejsou v posudku rozepsány jednotlivé zkoumané aktivity, většina jich není ani zmíněna, natož zhodnocena. PK MPSV měla provést komplexní, autonomní a přesvědčivé zhodnocení zvládání všech zkoumaných životních potřeb, což předpokládalo zabývání se všemi aktivitami stanovenými v Příloze 1 k prováděcí vyhlášce. Daný závěr platí tím spíše, že postačí nezvládání jediné ze zkoumaných aktivit, aby byla celá základní životní potřeba hodnocena jako nezvládaná (§ 2a prováděcí vyhlášky).
28. Výše byly předestřeny obecné nedostatky týkající se posudku PK MPSV jako celku, dále se soud zabýval nedostatky, kterými bylo zatíženo hodnocení jednotlivých základních Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

životních potřeb, resp. konkretizací obecných nedostatků ve vztahu k jednotlivým potřebám.

29. U potřeby orientace chybí posouzení jednotlivých aktivit dle Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce a jejich navázání na konkrétní poznatky o zdravotním stavu. Žalobkyně dle PK MPSV má X. Nicméně, dle sociálního šetření žalobkyně má X., na dálku nelze nalézt korekci a na blízko má X. dioptrií. Má zhoršený sluch, bude pořizovat naslouchátko a sama je schopna jít pouze do známých míst. Konkrétní poznatky ani předestřené rozpory nejsou kriticky zhodnoceny, resp. přesvědčivě vysvětleny.
30. U potřeby tělesné hygieny chybí posouzení jednotlivých aktivit dle Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce a jejich navázání na konkrétní poznatky o zdravotním stavu. Žalobkyně má dle PK MPSV přiměřené schopnosti k výkonu hygieny a použití hygienického zařízení, schopnost provést hygienu se hodnotí i s využitím facilitátorů v podobě opěrných madel a sedáku ve vaně. Nicméně, dle sociálního šetření má žalobkyně ve sprchovém koutě a koupelně kolapsové stavy, při mytí vlasů nezvládá zvednout ruce k ramenům, nedokáže si osušit záda, je přitom narušena její stabilita, postihuje ji dušnost. K jednotlivým aktivitám nejsou přiřazeny konkrétní facilitátory a chybí vysvětlení, jak v kontextu poznatků o zdravotním stavu facilitátory umožní hodnocené aktivity zvládat. Konkrétní poznatky ani předestřené rozpory nejsou kriticky zhodnoceny, resp. přesvědčivě vysvětleny.
31. U potřeby osobních aktivit chybí posouzení jednotlivých aktivit dle Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce a jejich navázání na konkrétní poznatky o zdravotním stavu. Žalobkyně dle PK MPSV má osobní aktivity přiměřené věku a udržuje kontakt s rodinou a přáteli. Nicméně, dle sociálního šetření žalobkyně nemůže plánovat osobní aktivity kvůli zdravotnímu stavu, aktivity obvyklé věku nezvládá kvůli nestabilitě, dušnostem a závratím, při práci s počítačem má obtíže. Konkrétní poznatky ani předestřené rozpory nejsou kriticky zhodnoceny, resp. přesvědčivě vysvětleny.
32. Posudek PK MPSV tudíž nenaplní požadavky úplnosti a přesvědčivosti, vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění, ve vztahu k provedenému sociálnímu šetření je v různých aspektech v rozporu se spisy a v některých výše předestřených ohledech zároveň nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů (zejména absence hodnocení jednotlivých aktivit dle Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce). Posudek PK MPSV je zároveň stěžejním podkladem ve věcech příspěvku na péči, proto je třeba uvedené nedostatky přičíst samotnému napadenému rozhodnutí, které z posudku zcela vycházelo a jeho závěry plně aprobovalo; napadené rozhodnutí tak obsahuje vady dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.
33. Osobní vyšetření žalobkyně posudkovou komisí nebylo nezbytné, zvláště když se posudek shodoval s prvostupňovým posudkem. Na druhou stranu je v daném případě třeba posudkové hodnocení založené toliko na písemných podkladech důkladně odůvodnit, což se PK MPSV, jak podrobně rozebráno výše, nezdařilo.
34. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
35. V novém řízení si žalovaný opatří nový posudek PK MPSV (případně zásadní a rozsáhlé doplnění původního posudku, bude-li obsahovat vše potřebné). V posudku budou vypsaný všechny použité podklady, skutečnosti obsažené v lékařských zprávách budou kriticky zhodnoceny, PK MPSV řádně vysvětlí rozpory mezi provedeným sociálním šetřením a poznatky o zdravotním stavu, konkrétní poznatky zhodnotí ve vztahu ke všem

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

jednotlivým aktivitám obsaženým v Příloze 1 k prováděcí vyhlášce. Dále komise vyhodnotí, zda je namístě provést osobní vyšetření žalobkyně, případné záporné stanovisko pak explicitně a dostatečně odůvodní v novém posudku. Posudek PK MPSV bude vypracován takovým způsobem, aby splňoval všechny požadavky na úplnost a přesvědčivost.

36. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s. je žalovaný vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
37. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalobkyni náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 12. prosince 2023

JUDr. Václav Kočka-Amort, v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.